

Terepi bemutató az Alföldi Erdőkért Egyesület szervezésében

Október 12-én összevont bizottsági ülést tartott az Alföldi Erdőkért Egyesület Erdőművelési és Környezetvédelmi Szakbizottsága valamint a Magyar Tudományos Akadémia Debreceni Területi Bizottsága – Agrártudományi Szakbizottság, Erdészeti, Természetvédelmi és Vadgazdálkodási Munkabizottság. A résztvevők a Hajdu-Bihar megyei Földesen két – az agroerdészet tárgykörébe tartozó – kísérleti területet tekintettek meg.

Az első egy fiatal nyár iparifa termesztő ültetvény mezőgazdasági köztestermeléssel. Ennek előzménye, hogy az akkori ERTI 2020-ban, EIP innovációs projekt keretében („*Kedvezőtlen termőhelyeken alkalmazható ígéretes Leuce-nyár klónok vegetatív szaporítási eljárásának kidolgozása*”), konzorciális együttműködéssel indította el a fehér (Leuce-) nyárak vegetatív szaporítási módszerének vizsgálatát, iparifa ültetvények létesítését. A projekt célja ígéretes Leuce-nyárak vegetatív szaporíthatóságának és faipari célokra való alkalmasságának vizsgálata üvegházi, csemetekerti és üzemi kísérleti (iparifa-ültetvények) körülmények között. A projekt alapvető célja minél több olyan klón kiválasztása, illetve előállítása, amelyek olyan hasznos és szükséges tulajdonságokkal rendelkeznek, amelyeket a nyárfatermesztés és a faipar igényel.

1.sz. ábra. Dr. Keserű Zsolt, tudományos főmunkatárs, osztályvezető (Soproni Egyetem-ERTI, Ültetvényyszerű Fatermesztési Osztály) ismertette a parcellába elültetett fafajokat. Háttérben a

közel embermagasságú, vitális nyárfa csemeték sora, azon túl pedig a köztes művelésbe vont kukorica látható.

A kísérleti faültetvényekben telepített nyár és fűz klónok a következők:

- *Populus alba* x *Populus grandidentata* cv. 'H-337'
- *Populus alba* x *Populus grandidentata* cv. 'H-384'
- *Populus* x *euramericana* cv. 'I-214'
- *Populus tomentosa*
- *Populus alba*
- *Salix alba* cv. 'Express'

Összesen 5 ipari fa termeszto kísérleti ültetvény létesült, öt különböző adottságú erdészeti kistáj területén:

- Földes,
- Nyíracsad,
- Sátoraljaújhely,
- Gyomaendrőd,
- Szentmártonkáta

helyiségek határában.

A megtekintett földesi kísérleti terület termőhelyi adottságai: erdőssztyepp klíma, többletvízhatástól független, igen mély termőréteg, vályog fizikai talajféleséggel jellemezhető karbonátos réti csernozjom, igen jó humusztartalommal (2,96-0,57 %). Az itt ajánlható célállomány: KST, A, FNY, NNY.

A Hungaroplant Kft. az eredeti terveknek megfelelően a KEFAG Zrt. Csalánosi Géngyűjteményének területén gyűjtött kiindulási Leuce-nyár szaporítóanyagok felhasználásával a 2 db Leuce-nyár fajta (*Populus alba* x *P. grandidentata* H-337 és H-384) felszaporítását elvégezte (2. ábra). Ennek köszönhetően a megfelelő mennyiségű csemeték rendelkezésre álltak az ültetvények létesítéséhez. A konzorcium 2021 őszén tervezte az 5 ültetvény telepítését, az időjárási körülmények miatt erre végül 2022 tavaszán került sor. Az ültetvények létesítését megelőzően az összes előkészítő tevékenység (kerítésépítés, vadriasztók kihelyezése, talajelőkészítés, tápanyag-feltöltés, gyomirtás) rendben lezajlott a konzorciumi partnerek érintett területein.

A földesi ültetvény Bíró Zsigmond igen jó minőségű - 40 aranykorona értékű - szántóföldjén létesült. Bíró Zsigmond helyi biogazdálkodó elmondta, hogy az ideai rendkívüli szárazságban a fiatal ültetvényt egyszer tudta meglocsolni rögtönzött locsoló berendezéssel. A köztesművelésben termesztett pattogatni való kukorica terméseredménye messze az elvart alatt mutatkozik az aszály miatt, ugyanakkor a facsemeték kifejezetten kedvező képet mutattak.

2.sz. ábra. A fasorok távolságát a gabonafélék aratásához használt kombájn szélességéhez kell igazítani.

Az összevont bizottsági ülés második programpontja az elsődlegesen méhészeti céllal létesült mezővédő erdősáv rendszer megtekintése volt. Az ugyancsak Földesen létesült erdősávrendszer sík, közép magas fekvésű területen helyezkedik el. A terület talaja sekély termőrétegű, változó vízgazdálkodású sztyeppesedő réti szolonyec talaj időszakosan túlnedvesedő területrészekkel.

3.sz. ábra. Rásó János, kísérleti állomás vezető (Soproni Egyetem Erdészeti Tudományos Intézet, Püspökladányi Kísérleti Állomás és Arborétum) ismertette a méhészeti célú erdősávrendszer jellemzőit.

Az ERTI által tervezett erdősávrendszert 1999-ben telepítették a már említett Bíró Zsigmond biogazda földjén. A sávok 8 sort tartalmaznak, melyek sortávolsága 3,0 m, így a sávok szélessége 21,0 m. A sávok kb. 3,0 ha területrészt foglalnak el a rendelkezésre álló 5,1 hektárból. A közbezárt területen biogazdálkodást folytat a tulajdonos – olajtök, cukkini, tönkölybúza, csemegekukorica termelésével.

4.sz. ábra, Mezővédő erdősávrendszer Földes 68 A (tulajdonos: Bíró Zsigmond)

A bemutatott erdősávrendszer különlegessége, hogy 26 fa- és cserjefaj felhasználásával létesült, méhészeti céllal. A telepített fajok – nektár- vagy virágportermelésük okán – méhészeti szempontból kiemelkedő jelentőségűek, ám az erdősávrendszer funkcióját tekintve a nektártermelés másodlagos, ugyanis a telepítés célja elsősorban az, hogy a méhfiasítás számára minél hosszabb időszakon keresztül folyamatosan biztosított legyen a virágporellátás. A fajok kiválasztásánál így a virágzási időszak játszott fő szerepet, így elérhető, hogy az év minél nagyobb részében legyen jelen virágzó fa- illetve cserjefaj a területen.

5.sz. ábra. A földesi méhészeti célú erdősávrendszer képe belülről.

Sajnálatos módon az erdősávok a mezőgazdasági szerkezetváltások miatt eltűnőben vannak, jóllehet a mikroklimára és ezáltal a terméshozamra való kedvező hatásuk közismert, mint ahogy közismert a természetvédelmi, vadvédelmi jelentőségük is. Az itt megvalósított méhészeti funkció újabb értékes szemponttal bővíti a sort.

A szakmai programot Juhász Lajos, a Nyírerdő Zrt. műszaki vezérigazgató-helyettese, az Alföldi Erdőkért Egyesület Erdőművelési és Környezetvédelmi szakbizottságának vezetője szervezte. A programon 15 fő volt jelen, elsősorban erdészek, erdőmérnökök a NYÍRERDŐ Zrt., a KEFAG Zrt., és a DALERD Zrt. alkalmazotti köréből. A szakbizottság évente 2-3 hasonló jellegű programot szervez, melyre várja az érdeklődő kollégákat, és különösen az arra érdemes, a szakma iránt elkötelezett diákokat.

Raisz Árpád, titkár, Alföldi Erdőkért Egyesület

alfoldierdokert@gmail.com

www.aee.hu